Sosiaali- ja terveysviraston toimintakertomus 2013

Sisältö

1 VIRASTOPÄÄLLIKÖN ESIPUHE 3
2 SOSIAALI- JA TERVEYSVIRASTON TEHTÄVÄ JA TAVOITTEET 4
3 HELSINKILÄISTEN TERVEYDEN JA HYVINVOINNIN EDISTÄMINEN 8
4 VÄESTÖRYHMIEN VÄLISTEN TERVEYS- JA HYVINVOINTIEROJEN KAVENTAMINEN 10
5 HOITOON JA PALVELUIHIN PÄÄSYN JA PALVELUN LAADUN TURVAAMINEN 12
6 RIITTÄVÄN JA OSAAVAN JA HENKILÖSTÖN VARMISTAMINEN 16
8 HELSINKILÄISILLE TUOTETUT SOSIAALI- JA TERVEYSPALVELUT 24

1 Virastopäällikön esipuhe

Sosiaali- ja terveystoimi yhdistettiin Helsingissä vuosi sitten. Syntyi Suomen suurin sosiaali- ja terveysvirasto: 15 000 työntekijää, yli 200 toimipistettä ja 2 miljardin budjetti.

Yhdistäminen oli välttämätöntä. Ympärivuorokautisen hoidon kokonaisuuden järjestämisessä emme olleet onnistuneet parhalla mahdollisella tavalla. Potilaiden siirrot hoitotasolta toiselle eivät aina sujuneet riittävän ripeästi. Syntyi jonoja ja päivystyspisteet ruuhkautuivat. Mielenterveys- ja päihdepalvelutkaan eivät muodostaneet kaikilta osin potilaiden näkökulmasta saumatonta kokonaisuutta.

Tähän kun vielä lisätään kuntatalouden kiristyminen, väestön ikääntymisen tuoma lisääntyvä palvelujen tarve ja työikään tulevien ikäluokkien pieneneminen, ymmärtää sosiaali- ja terveyspalvelujen tehostamisen ja uudelleen organisoinnin tarpeen.

Helsingissä tartuttiin tähän haasteeseen muodostamalla sosiaali- ja terveystoimen organisaatio, joka mahdollistaa sosiaali- ja terveyspalvelujen yhdistämisen aidosti niin, että sosiaali- ja terveysalan ammattilaisten osaamisen ja yhteistyö saadaan käyttöön kuntalaisten hyväksi.

Ammattilaisten yhteistyön mahdollistamiseksi luotiin organisaatio, jossa isot toiminnan osastot kattavat keskeistet hoitoketjujen kokonaisuudet ja sisältävät sekä sosiaali- että terveyspalveluja ja myös ennaltaehkäisiä ja korjaavia palveluja.Isoja toiminnan osastoja tukemaan perustettiin kolme vahvaa hallinnon osastoa. Hallinto mahdollistaa, että toiminta voi keskittyä viraston perustehtävään - sosiaali- ja terveyspalvelujen tuottamiseen helsinkiläisille.

Ensimmäinen vuosi uudella organisaatiolla on takana. Olemmeko saavuttaneet yhdistämiselle asetettuja tavoitteita? Tähän on vielä liian aikaista vastata. Oikella tiellä kuitenkin ollaan. Olemme onnistuneet keventämään palvelurakennetta ikäihmisten ja vammaisten palveluissa ja lastensuojelussa. Ympärivuorokautisen hoidon ja hoivan palveluketjukin sujuu nyt paremmin kuin vuosi sitten ja psykiatrian ja päihdepalvelujen yhdistämisessä ollaan hyvällä alulla.

Henkilöstö on ottanut haasteen hyvin vastaan. Työterveyskyselyn mukaan henkilöstön työkyky on säilynyt muutoksessa hyvällä tasolla. Helsingin yliopiston tekemän henkilöstökyselyn tulosten mukaan työyhteisöissä on muutoksen keskelläkin paljon voimavaroja. Työ koetaan innostavaksi ja henkilöstö saa tukea sekä työtovereilta että esimiehiltä.

Hyvään alkuun olemme päässeet. Työ jatkuu kohti yhteensovittettu ja taloudellisesti kestävämpiä sosiaali- ja terveyspalveluja henkiläisille.

Matti Toivola
virastopäällikkö

2 Sosiaali- ja terveysviraston tehtävä ja tavoitteet

Helsingin sosiaali- ja terveysvirasto aloitti toimintansa 1.1.2013. Sosiaaliviraston ja terveyskeskuksen yhdistyessä muodostui kaupungin suurin virasto, jonka henkilöstömäärä on noin 15 000. Samassa yhteydessä suomenkielisestä päivähoidosta muodostettiin varhaiskasvatusvirasto.

Sosiaali- ja terveysviraston strategian laadinta vuosille 2014 - 2016 käynnistettiin heti vuoden 2013 alussa. Vastaperustetun viraston perustehtäväksi määriteltiin tuottaa hyvinvointia, terveyttä ja sosiaalista turvallisuutta helsinkiläisille.

Uuden viraston visio on, että Helsingin sosiaali- ja terveysvirasto on Suomen johtava sosiaali- ja terveydenhuollon toimija ja uudistaja. Kaupunkilaisia kannustetaan ottamaan vastuuta omasta ja läheistensä hyvinvoinnista ja terveydestä samalla kun viraston palveluilla heille turvataan tarvittaessa aukoton apu.

Sosiaali- ja terveystoimen strategiset linjaukset vuodelle 2013 olivat helsinkiläisten terveyden ja hyvinvoinnin edistäminen, terveys- ja hyvinvointierojen kaventaminen, hoitoon ja palveluihin pääsyn ja palvelun laadun turvaaminen. Samalla halutaan varmistaa riittävä ja osaava henkilöstö ja huolehtia henkilöstön työhyvinvoinnista. Lisäksi tavoitteena oli lisätä tuottavuutta ja palvelujen hallittua rakennemuutosta.

Sosiaali- ja terveysviraston henkilöstö noudattaa työssään Helsingin kaupungin arvoja sekä eettisiä periaatteita. Helsingin kaupungin arvot ovat asukaslähtöisyys, ekologisuus, oikeudenmukaisuus ja yhdenvertaisuus, taloudellisuus, turvallisuus, osallisuus ja osallistuminen ja yrittäjämielisyys.

Uusi organisaatio palvelujen tukena

Sosiaali- ja terveysvirastossa on kolme asiakkaille ja potilaille palveluja tuottavaa osastoa ja kolme hallinnon osastoa. (Kuvio 1).

Uusi organisaatiorakenne tukee asiakastyötä sekä palvelukokonaisuuksia ja -ketjuja. Jokaisessa asiakaspalveluja tuottavassa osastossa on ennaltaehkäiseviä ja hoitavia palveluja sekä sosiaali- ja terveyspalveluja.

Kuvio 1: Sosiaali- ja terveyspalvelut

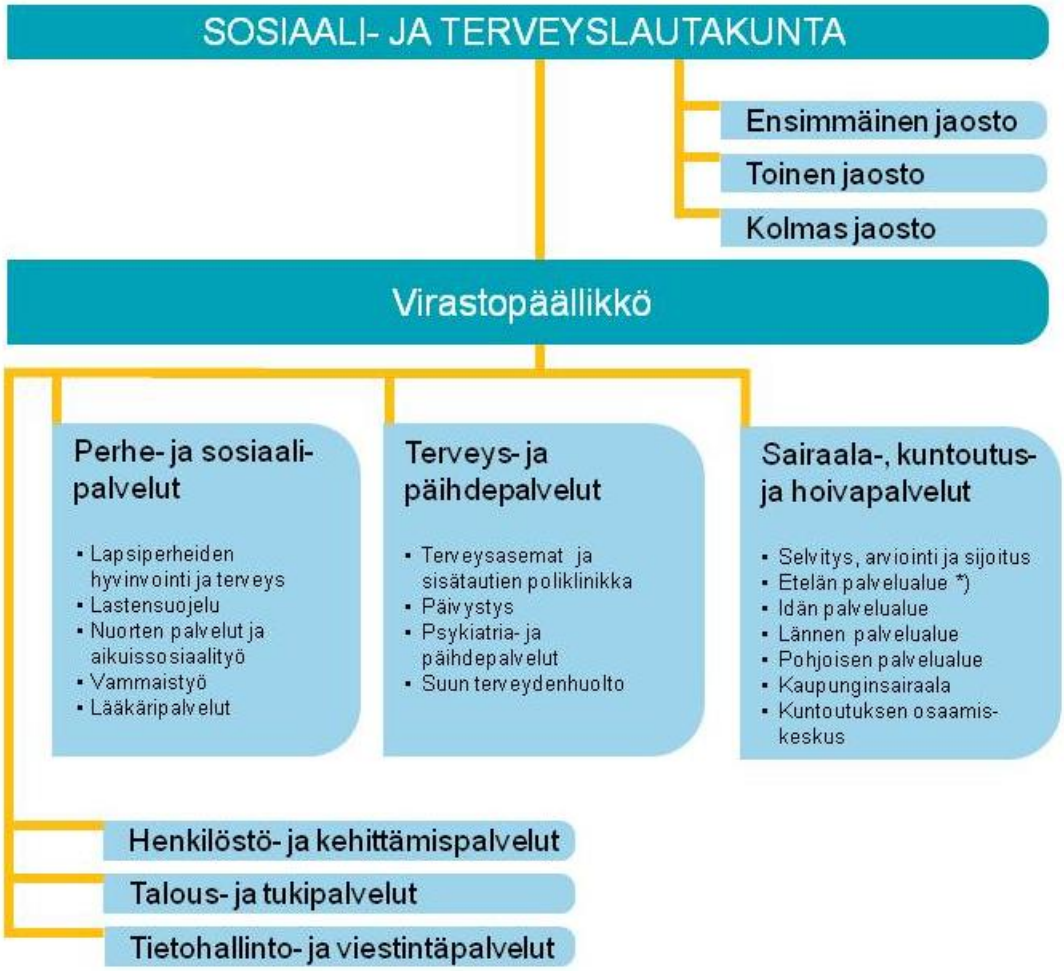

*) Palvelualueen palvelut: sosiaali- ja lähityö, kotihoito, monipuoliset palvelukeskukset ja vanhustenkeskukset

Perhe- ja sosiaalipalvelujen osasto huolehtii lapsiperheille tarkoitetuista sosiaali- ja terveyspalveluista, koulu- ja opiskeluterveydenhuollosta sekä koulutuksen ja työelämän ulkopuolella olevien nuorten terveysneuvonnasta.

Osasto vastaa myös vammaispalveluista, aikuissosiaalityön palveluista ja toimeentulotuen myöntämisestä sekä talous- ja velkaneuvonnasta, työllistymisen tukipalveluista, kuntouttavan työtoiminnan järjestämisestä sekä maahanmuuttajapalveluista.

Terveys- ja päihdepalvelujen osasto huolehtii perusterveydenhuollon avosairaanhoidosta ja aikuisten terveysneuvonnasta terveysasemilla, sisätautien poliklinikkatoiminnasta, päivystyksestä ja suun terveydenhuollosta.

Osasto vastaa myös aikuisten mielenterveys- ja päihdepalveluista sekä pääosin psykiatrisesta erikoissairaanhoidosta lukuun ottamatta lasten- ja nuorisopsykiatriaa sekä HUS:n tuottamia erityispalveluja.

Sairaala-, kuntoutus- ja hoivapalvelujen osasto huolehtii kotihoidosta, iäkkäiden sosiaali- ja lähityöstä sekä omaishoidon tuesta, palvelukeskustoiminnasta, iäkkäiden päivätoiminnasta ja lyhytaikaishoidosta sekä iäkkäiden ja monisairaiden tehostetusta palveluasumisesta ja laitoshoidosta.

Osasto vastaa myös lyhytaikaisesta ja kuntouttavasta sairaalahoidosta, fysiatrian, geriatrian, neurologian ja kuntoutuspoliklinikkapalveluista sekä keskitetyistä fysio-, toiminta- ja puheterapiapalveluista ja veteraanikuntoutuksesta.

Henkilöstö- ja kehittämispalvelut -osasto vastaa henkilöstöpalveluista ja –hankinnasta, kehittämisen ja toiminnan tuesta sekä lakipalveluista.

Talous- ja tukipalvelut -osasto vastaa talous- ja strategiapalveluista, asiakasmaksuista ja perinnästä, hankinnoista ja kilpailutuksista, tilahallinnosta, toimistopalveluista, tukipalveluista ja sairaala-apteekin toiminnasta.

Tietohallinto- ja viestintäpalvelut -osasto vastaa tietotekniikka- ja tietojärjestelmä palveluista, tietohuolto- ja tilastopalveluista, arkistosta, viestinnästä ja neuvonnasta.

Sosiaali- ja terveyslautakunta 2013

Sosiaali- ja terveyslautakunta ja sosiaali- ja terveysvirasto huolehtivat lasten päivähoitoa lukuun ottamatta kaupungin sosiaali- ja terveystoimesta kaupunginvaltuuston ja kaupunginhallituksen hyväksymien tavoitteiden mukaisesti.

Sosiaali- ja terveyslautakunnan alaisina jaostoina toimivat ensimmäinen, toinen ja kolmas jaosto. Jaostot käsittelevät pääosin viranhaltijoiden yksilöhuollon päätöksistä tehtyjä muutoksenhakuja.

Sosiaali- ja terveyslautakunnassa on 13 jäsentä. Jokaisella jäsenellä on henkilökohtainen varajäsen. Lautakunnan jäsenistä vähintään yksi ja hänen varajäsenensä ovat ruotsinkielisestä kieliryhmästä.

Jäsenet	**Varajäsenet**
Maija Anttila, SDP, puheenjohtaja	Kadar Gelle
Seija Muurinen, Kok. varapuheenjohtaja	Sami Heistaro
Tuomas Nurmela, Kok.	Sanna Aivio, 11.12.2013 alkaen
	Saido Mohamed
Sirpa Asko-Seljavaara, Kok.	Tero Weckroth
Husein Muhammed, 28.8.2013 alkaen	
Tuomas Tuure, Vihr.	Marko Rosenholm
Laura Nordström, Vihr.	Katriina Juva
Hannu Tuominen, Vihr.	Leena Riittinen
Jouko Malinen SDP	Leena Rosenberg-Ryhänen
Anna Vuorjoki, Vas.	Miikka Merikanto

Jouko Kajanoja, 19.6.2013 alkaen
Joonas Leppänen, Vas.
Rene Hursti, PS
Gunvor Brettschneider, SFP
Markku Vuorinen, Kesk.
Minna Kajos
Tuula Salo
Mikael Sjövall
Tiina Tasmuth

Kaupunginhallituksen edustaja
Emma Kari
Tuuli Kousa

3 Helsinkiläisten terveyden ja hyvinvoinnin edistäminen

Maailmankonferenssi Helsingissä

Helsingin kaupunki osallistui Maailman terveysjärjestö WHO:n ja sosiaali- ja terveysministeriön järjestämään terveyden edistämisen kahdeksanteen maailmankonferenssiin, joka pidettiin kesällä Finlandia-talolla. Helsinki esitteli konferenssissa laajasti terveyden edistämisen toimintojaan.

Hyvinvointi ja terveys päättäjien mielessä, asukkaat mukana

Hyvinvoinnin ja terveyden näkökulma halutaan ottaa huomioon kaikessa Helsingin kaupungin päätöksenteossa. Syksyllä 2013 perustettiin poikkihallinnollinen verkosto, jonka tavoitteena on edistää kaupungin hallintokuntien terveys- ja hyvinvointivaikutusten arviointityötä.

Terveyden ja hyvinvoinnin edistämisen kaupunkitasoisia ohjelmia (Savuton Helsinki, Vastuullisen alkoholinkäytön ohjelma, Lihavuus-ohjelma) jatkettiin vuonna 2013 sosiaali- ja terveysviraston puheenjohtajuudella.

Helsingin kaupunki on kiinnittänyt huomiota asiakasosallisuuden lisäämiseen.
Uusi kaupungin sähköinen asiakaspalautejärjestelmä otettiin käyttöön maaliskuussa 2013. Helsinkiläiset voivat esittää verkkosivuilla olevan lomakkeen kautta ideoita, kiitoksia, moitteita, kysymyksiä tai antaa muita palautteita.

Sosiaali- ja terveysvirastoon tuli noin 4000 palautetta, mikä on reilu kolmannes koko kaupungin palautteista. Käsiteltyjen palautteiden keskimääräinen käsittelyaika oli 4,5 vuorokautta. Palautteista suurin osa oli kysymyksiä (35 %), moitteita oli hiukan vähemmän.

Vuonna 2013 kahdella terveysasemalla aloitettiin asiakasraatikokeilut.

Lasten ja nuorten parhaaksi

Neuvoloissa jatkettiin laajojen terveystarkastusten kehittämistä. Neuvoloiden ja päivähoidon yhteinen Hyve 4 -terveystarkastusprosessi vakiintui pysyväksi toiminnaksi.

Laajat terveystarkastukset tavoittivat lähes kaikki 4 kuukauden ikäisistä ja 4-vuotiaista lapsista. Ensisynnyttäjien luokse tehtävät kotikäynnit toteutuivat myös hyvin. Kouluterveydenhuollossa laajat terveystarkastukset tavoittivat lukuvuonna 2012 - 2013 noin 75 prosenttia oppilaista.

Lasten ja nuorten hyvinvoinnin edistämistä koskeva ja kaupunkistrategiaan pohjautuva toimeenpanosuunnitelma laadittiin yhteistyössä varhaiskasvatusviraston, opetusviraston, nuorisoasiainkeskuksen, liikuntaviraston ja kulttuurikeskuksen kanssa.

Lastensuojelun asiakkaiden määrä nousi. Vuonna 2013 lastensuojelu loi yhdessä neuvolan ja kouluterveydenhuollon kanssa ohjeistuksen huostaan otettujen lasten terveystarkastusten toteuttamiseksi. Terveys- ja päihdepalvelujen kanssa käynnistettiin kehittämistyö, jotta lastensuojelulasten vanhempien mielenterveys- ja päihdeongelmia tunnistettaisiin aiempaa paremmin.

Perhe- ja sosiaalipalvelut osallistui nuorisotakuun toimeenpanoon yhteistyössä muiden kaupungin hallintokuntien kanssa. Nuorille tehtiin terveystarkastuksia ja tilannearvioita ja he saivat palveluohjausta.

Omahoitoa vahvistettiin

Helsingin terveysasemien palvelujen perustana on ehkäisevä terveydenhuolto. Terveyttä edistetään varmistamalla, että asiakkailla on riittävästi tietoja ja taitoja sekä terveyttä edistävien elämäntapojen pohjaksi että sairauksien hoitamiseen.

Terveysasemilla annetaan terveysneuvontaa ja -ohjausta muun muassa elintapoihin, rokotuksiin, tartuntatauteihin sekä valtimotautien ja muiden kroonisten sairauksien ehkäisyyn ja -hoitoon. Tavoitteena on tukea omahoitoa ja asiakkaiden omaa vastuuta terveydestään.

Omahoitoa vahvistettiin astman omahoitopajoissa, nivelpajoissa, diabeteksen ensitietoryhmissä ja Arkeen voimaa sekä Intoa elämään -vertaisryhmissä. Ryhmäkoordinaattorit vastasivat yleisöluentojen järjestämisestä ja ITE-pisteiden kehittämisestä.

Erikoissairaanhoidon ryhmätoimintaa lisättiin aloittamalla ryhmiä muun muassa ärtyvän suolen oireyhtymästä kärsiville potilaille.

Palvelukeskuksissa laaja palvelupaletti

Palvelukeskustoiminnassa oli vuoden aikana mukana yli 14 000 helsinkiläistä. Yli 65-vuotiaista asukkaista 12,5 prosenttia kävi vuoden aikana palvelukeskuksessa ainakin kerran.

Vuodesta 2008 lähtien toiminut atk-opastus vakiintui normaaliksi toiminnaksi osana vapaaehtoisten ja palvelukeskusten omaa toimintaa. Palvelukeskuksissa lisättiin päihderyhmätoiminnan niin sanottuja Pilke-ryhmiä. Myllypuron vanhustenkeskuksen palvelukeskus aloitti toimintansa.

Idän palvelualueella aloitti syksyllä alueellinen monikulttuurisen vanhustyön verkosto. Verkoston tavoitteena on kartoittaa ja tarjota monikulttuurisia palveluja.

4 Väestöryhmien välisten terveys- ja hyvinvointierojen kaventaminen

Kuinka tavoitetaan kaikki perheet?

Neuvolapalveluissa ja kouluterveydenhuollossa selvitetään terveystarkastuksista poisjääneiden lasten tilanne. Tämä edellyttää tiivistä yhteistyötä lapsiperheiden palveluja tuottavien muiden tahojen kanssa. Poisjääneiden tilanteen selvittämisestä tehtiin ohjeistus henkilöstölle.

Kouluterveydenhuollossa terveystarkastuksista poisjääneiden lasten ja nuorten tilannetta selvitettiin ottamalla yhteyttä vanhempiin. Tukea tarvitsevat lapset ja perheet ohjattiin asiakaslähtöisesti tukipalvelujen piiriin.

Neuvolatoiminta ja kouluterveydenhuolto sopivat toimintatavasta, jolla parannetaan yhteistyötä lapsen aloittaessa peruskoulun ja varmistetaan tiedon siirto nivelvaiheessa.

Lastenneuvolatyön tukemiseksi perustettiin lastenpsykiatrinen työryhmä, joka on hoitovastuussa erikoissairaanhoidosta perustasolle palautuvista lapsista. Ryhmän lastenpsykiatrit antavat lääkäripalveluja myös kasvatus- ja perheneuvonnan ja vauvaperhetyön työryhmille.

Vammaisten sosiaalityössä painopisteenä oli vammaista lasta tai perheenjäsentä hoitavien omaishoitoperheiden tukeminen neuvonnalla ja ohjauksella sekä järjestämällä omaishoitajille riittävät lomituspalvelut. Henkilökohtaisen avun käyttö laajeni.

Toimeentulon ja asumisen tukena

Helsingin myöntämästä toimeentulotuesta ehkäisevään toimintaan käytettiin 3,3 prosenttia. Ehkäisevällä toimeentulotuella tuettiin köyhien perheiden lasten harrastusmahdollisuuksia ja lomatoimintaa.

Työllisyystilanteen huonontumisesta johtuen toimeentulotukitalouksien määrä kasvoi edellisestä vuodesta 5,6 %. Tavoitteena oli, että toimeentulotukea saavien perheiden 16 - 18-vuotiaiden nuorista löydettäisiin syrjäytymisriskissä olevat ja heille tehtäisiin olosuhdeselvitys osana toimeentulotukiprosessia.

Kuntouttavassa työtoiminnassa oli mukana vuoden aikana hiukan alle 1200 henkilöä. 30–45-vuotiaille pitkäaikaistyöttömille kohdennettuun kuntakokeiluhankkeeseen osallistui noin 100 helsinkiläistä.

Asumisen ja vuokranmaksun ongelmat nostettiin asiakastyön keskiöön, ja ongelmiin etsittiin ennalta ehkäiseviä ratkaisuja yhdessä asiakkaiden, asumisneuvonnan ja kiinteistöviraston sekä yksityisten vuokranantajien kanssa.

Kriisimajoituksessa oli 174 taloutta vähemmän kuin edellisenä vuonna. Kriisimajoitukseen kehitettiin toimintamalli, jonka avulla kriisimajoituksen tarvetta vähennetään.

Moniammatillisia palveluja

Samalla kun suomalaisten terveys ja hyvinvointi ovat kohentuneet, terveys- ja hyvinvointierot ovat kasvaneet. Helsingin terveysasemilla tarjotaan matalakynnyksisiä ja moniammatillisia palveluja. Toimintamalleja ja palveluja kehitetään jatkuvasti vastaamaan kysyntää ja palvelun tarvetta.

Terveysasemat lisäsivät yhteistyötä ja kehittivät hoitoketjuja yhdessä neuvoloiden, psykiatria- ja päihdepalvelujen, päivystyksen, toimintaterapian ja kotihoidon kanssa. Terveysasemilla lisättiin myös sisätautilääkäreiden konsultaatioita. Lääkäri-hoitaja-työparien lisäksi terveysasemilla toimii psykiatrisia sairaanhoitajia, päihdetyöntekijöitä ja fysioterapeutteja.

Kotikäynnit hyvinvoinnin tukena

Hyvinvointia tukevien kotikäyntien järjestämiseksi 75- ja 85-vuotiaille helsinkiläisille lähetettiin kirje ja sen mukana alueellinen palveluopas. Kokeilumielessä osa 75-vuotiaista kutsuttiin yleisötilaisuuksiin, joiden yhteydessä oli mahdollista sopia kotikäynnistä.

Kotikäynnin otti vastaan 15 prosenttia 75-vuotiaista ja 27 prosenttia 85-vuotiaista. Jatkossa kaikki 75 vuotta täyttävät kutsutaan yleisötilaisuuksiin ja 85-vuotiaille tarjotaan ensisijaisesti kotikäyntiä.

5 Hoitoon ja palveluihin pääsyn ja palvelun laadun turvaaminen

Edelläkävijänä sähköisessä asioinnissa

Vuonna 2013 sähköinen asiointi Helsingin terveyspalvelujen yhteydenottotapana kasvoi olennaisesti ja etenkin terveysasemilla se on korvannut vastaanottokäyntejä ja puhelimella tapahtuvaa asiointia.

Sähköisen asioinnin käyntejä oli avosairaanhoidossa viime vuonna yhteensä noin 45 000. Turvatun viestinvälityksen kautta lähetettiin hieman yli 45 000 viestiä, GSM-viestejä lähetettiin liki 80 000.

Helsingin avosairaanhoidossa tehdään reilu kolmannes koko Suomen sähköisistä avosairaanhoidon asioinneista. Äitiys- ja lastenneuvoloissa Helsingissä tehdään melkein neljä viidestä kaikista Suomessa tehdyistä käyntiä korvaavista sähköisistä asioinneista.

Taulukko 1: Sähköinen asiointi

	Koko Suomi	Helsinki	Helsingin osuus %
Avosairaanhoito	121483	44540	36,7
Äitiysneuvola	8722	6778	77,7
Lastenneuvola	5333	3973	74,5
Opiskeluterveydenhuolto	6055	2342	38,7

(Lähde: THL)

Neuvolan sähköisessä asioinnissa oli vuonna 2013 yli 10 000 yhteydenottoa. Marraskuussa äitiysneuvola-asiakkaista 68 prosentilla ja lastenneuvola-asiakkaista 39 prosentilla oli sähköinen asiointisopimus.

Suun terveydenhuollon sähköistä asiointipalvelua käytettiin kaikkiaan noin 48 000 kertaa. Kahdenkymmenenviiden hammashoitolan odotustilojen itseilmoittautumisautomaatit kirjasivat yli 135 000 tapahtumaa.

Toimeentulotuen sähköistä asiointia pilotoitiin syksyllä 2013 Haagan palvelupisteessä.

Soitetaan takaisin, varmistetaan tekstiviesteillä

Takaisinsoittopalvelu on käytössä Helsingissä sosiaali- ja terveyspalvelujen neuvonnassa, terveysasemilla, suun terveydenhuollossa, ehkäisyneuvonnassa, neuvoloissa ja omahoitotarvikejakelussa. Takaisinsoittopalvelulla varmistetaan asiakkaan yhteydensaanti.

Neuvoloiden keskitetty puhelin- ja takaisinsoitto palvelu vakiintui vuonna 2013 osaksi toimintaa. Alun vaikeuksien jälkeen takaisinsoittopalvelu toimii nyt hyvin.

Terveysasemilta soitettiin takaisin potilaille yli miljoona kertaa. Keskimääräinen takaisinsoittoaika oli 29 minuuttia yhteydenotosta.Tämän lisäksi hoidettiin 70 000 suoraa puhelua.

Suun terveydenhuollossa siirryttiin toukokuussa 2013 yhteen ajanvarausnumeroon. Suun terveydenhuollosta soitettiin potilaille takaisin yli 266 000 kertaa vuoden 2013 aikana.

Lääkäriaikojen tekstiviestimuistutus otettiin käyttöön neuvolassa, kouluterveydenhuollossa ja opiskeluterveydenhuollossa.

Hoitoon pääsy toteutui hyvin

Helsingin sosiaali- ja terveysvirasto selviytyi hoitotakuusta pääosin hyvin vuonna 2013.

Suun terveydenhuollossa pysyttiin hoitotakuun määräajoissa, vaikka kiireettömän hoidon kysyntä kasvoi. Suun terveydenhuollossa toteutettiin vuonna 2013 hanke, jossa asiakkaalla oli mahdollisuus itse valita yksityinen hammaslääkäri ja suuhygienisti ilmoittautuneiden yhteistyökumppanien listalta. Tarkoituksena oli nopeuttaa potilaan tarkastukseen pääsyä ja lisätä valinnanvapautta. Mukana oli lähes 6 000 helsinkiläistä.

Helsingin käyttöön erityisesti sovelletut yhtenäiset hoidon tarpeen kiireellisyyden arviointikriteerit toimivat henkilökunnan apuvälineenä hoidon kiireellisyyden arvioinneissa. Vuonna 2013 valmistauduttiin kiireettömässä sairaanhoidossa vuoden 2014 alussa toteutuvaan vapaan valinnan laajenemiseen yli kuntarajojen.

Myllypuron terveysasella otettiin käyttöön Nopsa-vastaanotto. Nopsa-toiminta on sekä akuutteihin että kiireettömiin asioihin tarkoitettu lyhyt, 5 minuutin, hoitajan- tai lääkärin vastaanottoaika. Pihlajamäessä kokeiltiin uutta akuuttihoidon toimintamallia ja Viiskulmassa aloitettiin haavavastaanotto.

Palveluseteli täydentää omia palveluja

Palveluseteliä hyödynnettiin suun terveydenhuollossa ja sisätautien poliklinikoilla. Palvelusetelitoiminta vakinaistettiin suun terveydenhuollossa ja paksusuolen tähystyksissä yhdeksi palvelujen järjestämistavaksi vuoden 2014 alusta lukien.

Suun terveydenhuollossa palvelusetelitoiminnassa oli vuoden 2013 aikana mukana 166 yksityishammaslääkäriä ja palvelusetelikäyntejä kertyi 28 000.

Vuoden aikana vakinaistettiin myös päivätoiminnan, alle 65-vuotiaiden asumisen sekä omaishoidon lakisääteisten vapaapäivien ja harkinnanvaraisen lyhytaikaishoidon palvelusetelit. Palveluasumisen palvelusetelin käyttö ei kuitenkaan lisääntynyt odotusten mukaisesti.

Hoitoketjut sujuvammiksi

Vanhuspalvelulaki astui voimaan asteittain 1.7.2013 alkaen. Lain vaikutuksista helsinkiläisten ikäihmisten palveluihin tehtiin laaja selvitys ja lain voimaantuloon varauduttiin.

Kaupunginvaltuuston vanhusten palveluihin vuodelle 2013 lisäämä kahdeksan miljoonaa euroa kohdennettiin ennalta ehkäiseviin ja kotona asumista tukeviin palveluihin, palveluketjujen toimivuuteen ja vanhuspalvelulain edellyttämiin toimenpiteisiin, kuten odotusaikojen lyhentämiseen.

Hoitoketjujen sujuvuus parani vuonna 2013. Pitkäaikaista paikkaa palveluasumiseen tai laitoshoitoon odottavien iäkkäiden määrä laski vuoden aikana. Tammikuussa ympärivuorokautista hoitoa odotti 234 henkilöä ja joulukuussa enää 98 henkilöä. Odotusajan mediaani oli joulukuussa 49 päivää.

HUS:n erikoissairaanhoidosta kotiutui suoraan kotiin aiempaa suurempi joukko. Keskimääräinen hoitojakson pituus kaupunginsairaalan sairaalaosastoilla lyheni 6 vuorokautta (noin 35 vrk vuonna 2013).

Palvelurakenne kevenee

Helsingin kaupunki on lähtenyt keventämään palvelujen rakennetta lastensuojelussa, vammaisten ja ikäihmisten palveluissa.

Lastensuojelussa perhehoidon osuus pysyi samalla tasolla kuin edellisinä vuosina. Läheisverkostosijoitusten määrä sen sijaan kasvoi. Lastensuojelussa pyrittiin yhä enemmän sijoittamaan lapsi sukulais- tai muuhun läheisverkostoon yhteistyössä lapsen ja vanhempien kanssa. Kaikki lastensuojelun asiakkaina olevat perheet saivat tarvittaessa kotipalvelua.

Vammaistyössä siirryttiin laitosvaltaisista palveluista kohti kevyempiä palveluja. Kehitysvammahuollon yksilöllisen asumisen hankkeen (ASU-hanke) eteneminen jatkui. Laitoshoitoa korvaavat Steniuksentien ja Isonniityn ryhmäkodit perustettiin.

Kehitysvammaisten asumispalvelujen kehittämiseen liittyy läheisesti mielekkään työ- ja valmennustoiminnan, päivätoiminnan tai opiskelun turvaaminen sekä terveyspalvelujen ja hoitopolkujen järjestäminen yhteistyössä terveydenhuollon kanssa. Erityistä huomiota kiinnitettiin kehitysvammaisten ja autismin kirjoon kuuluvien asiakkaiden mielenterveyspalveluihin.

Kotona asuvien yli 75-vuotiaiden osuus nousi 91 prosenttiin. Palveluasumisen peittävyys nousi 6 prosenttiin ja laitoshoidon laski 2,9 prosenttiin (3,7 % vuonna 2012). Kotihoidon peittävyys puolestaan pysyi samana kuin edellisenä vuonna. Asiakasmäärät kuitenkin nousivat hiukan.

Psykiatrian ja päihdepalvelujen integraatio alkoi

Psykiatrian ja päihdehuollon avopalveluja yhdistettiin. Vuoden 2013 alussa aloitti neljä alueellista psykiatria- ja päihdekeskusta.

Päihdehoitoon ja vakaviin psykiatrisiin kriiseihin hoidon saa ilman lähetettä ja tarvittaessa mielenterveys- ja päihdehäiriöt hoidetaan samanaikaisesti. Terveysasemien matalan kynnyksen päihde- ja mielenterveyspalveluja vahvistettiin integroimalla palvelut kiinteäksi osaksi psykiatria- ja päihdepalveluja.

Psykiatria- ja päihdepalveluissa vertaisohjaajien koulutus vakiintui osaksi kansalaisjärjestöjen kanssa tehtävää yhteistyötä.

Saattohoitoa osastolla ja kotona

Suursuon sairaalan saattohoito-osaston toimintaa kehitettiin yhteistyössä kotisairaalan kanssa. Suursuolla otettiin käyttöön periodi-hoitojaksot, jolloin potilas voi olla välillä saattohoito-osastolla ja välillä kotona tilanteen mukaan. Osastolla hoidettiin lähes 300 potilasta.

Kotisairaalassa hoidettiin noin 200 saattohoitopotilasta. Näin tuettiin potilaan mahdollisuutta asua kotona. Saattohoitoa ostettiin myös Terhokodista.

Ruotsinkielisiä palveluja kehitetään

Ruotsinkielisten palveluiden rakenteita ja kehittämistarpeita kartoitettiin vuonna 2013 ja niistä raportoitiin kesäkuussa sosiaali- ja terveyslautakunnalle. Sosiaalipalveluissa uusien, ruotsin kielellä palvelevien tiimien henkilöstön riittävyys on varmistettu ja palveluverkostoa on kehitetty.

Ruotsinkielisten vammaisten ja kehitysvammaisten ruotsinkielisiä palvelujen ja asiakasprosessien yhtenäistäminen aloitettiin yhdessä Kårkullan ja FDUV:n (Förbundet De Utvecklingsstördas Väl) kanssa.

6 Riittävän ja osaavan ja henkilöstön varmistaminen

Henkilöstön määrä ja kehitys

Sosiaali- ja terveysviraston palveluksessa oli vuoden 2013 lopussa 15 625 päätoimista henkilöä, joista 80,7 prosenttia oli vakinaisia. Kaupungin vakinaisia päätoimisia työntekijöitä oli palveluksessa 12 604, määräaikaisia 3021 ja työllistettyjä 484 henkilöä. Lisäksi vakinaisessa palveluksessa oli kahdeksan tuntipalkkaista henkilöä.

Vuoden 2012 lopulla sosiaaliviraston palveluksessa oli 7 148 kuukausipalkkaista (lisäksi lasten päivähoidon vastuualueella 5435 henkilöä) ja 32 tuntipalkkaista työntekijää. Terveyskeskuksessa oli 6764 vakinaista ja 1897 määräaikaista työntekijää.

Taulukko 2: Henkilöstön määrä vuosien 2013 ja 2012 lopussa

Henkilöstön määrä	Sosiaali- ja terveysvirasto 31.12.2013	Terveyskeskus 31.12.2012	Sosiaalivirasto 31.12.2012 *)
vakinaiset	12 604	6 764	5 656
määräaikaiset	3 021	1 897	1 492
yhteensä	15 625	8 661	7 148
työllistettyjä	484	1 113	556

*) (ei sisällä lasten päivähoitoa)

Maahanmuuttajataustaisia oli palveluksessa vuoden lopussa 1251 henkilöä eli 8 prosenttia koko henkilökunnan määrästä. Ruotsinkielistä henkilökuntaa oli 352. (Muunkielisten osuus vuonna 2012 sosiaalivirastossa oli 6 % ja terveyskeskuksessa yli 7 %, ruotsinkielisiä sosiaalivirastossa oli 177 (ei sis. lasten ph) ja terveyskeskuksessa 192 henkilöä).

Kuvio 2: Sosiaali- ja terveysviraston vakinainen, kuukausipalkkainen henkilöstö osastoittain 31.12.2013.

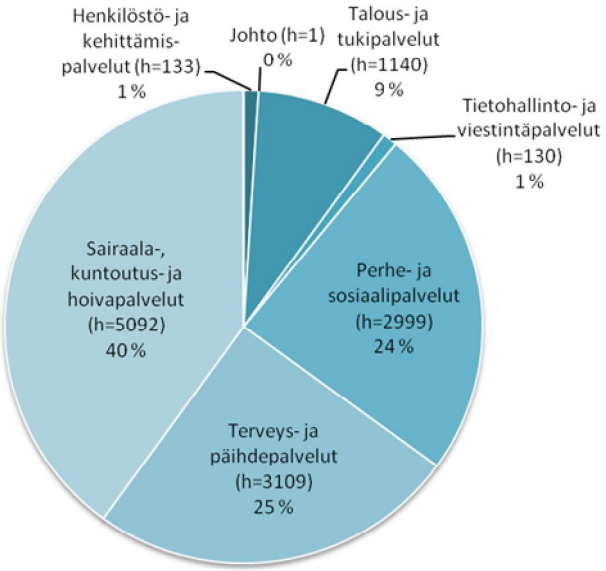

Vakinaisen, kuukausipalkkaisen henkilöstön lähtövaihtuvuus oli 6,3 prosenttia. (vuonna 2012 sosiaalivirastossa 5,4% ja terveyskeskuksessa 4,9%). Eläkkeelle jäi vuoden 2013 aikana 290 henkilöä (v. 2012 sosiaalivirastossa 78 ja terveyskeskuksessa 61) ja palveluksesta erosi 563 henkilöä. (v.2012 sosiaalivirastossa 262 henkilöä ja terveyskeskuksessa 299 henkilöä. Sosiaaliviraston v. 2012 luvut eivät sisällä lasten päivähoitoa.)

Kuvio 3: Vakanssit henkilöstöryhmittäin 31.12.2013

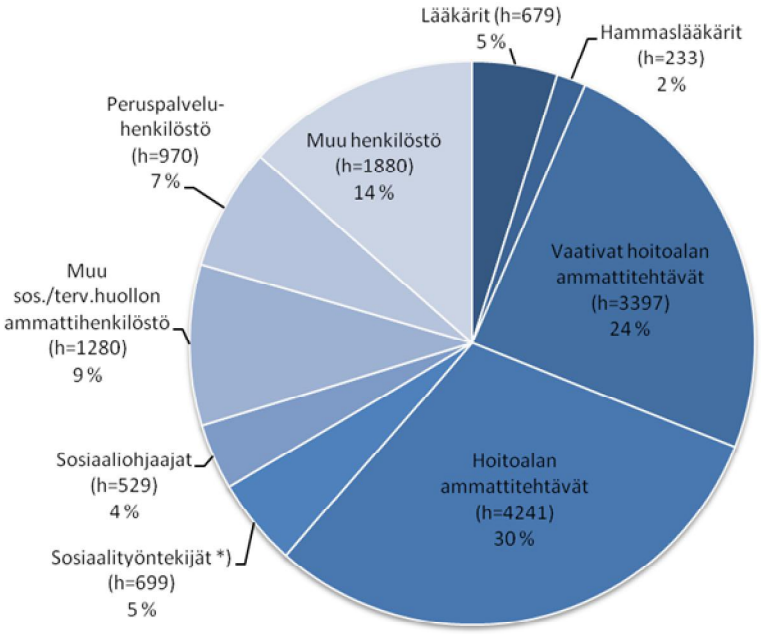

*) sisältää erityis-, vastaavat ja johtavat sosiaalityöntekijät

Taulukko 3: Henkilöstön ja vakanssien määrä ammattiryhmittäin 31.12.2013

Henkilöstön ja vakanssien lukumäärät ammattiryhmittäin/31.12.2013	Vakinainen henkilöstö	Määräaikainen henkilöstö	Vakanssien lukumäärä
Lääkärit	470	249	679
Hammaslääkärit	187	47	233
Vaativat hoitoalan ammattitehtävät	3147	792	3397
Hoitoalan ammattitehtävät	3921	994	4241
Sosiaalityöntekijät, sis.vast.-,joht.-,erit.sos	581	198	699
Sosiaaliohjaajat	484	128	529
Muu sos./terv.huollon ammattihenkilöstö	1168	229	1280
Peruspalveluhenkilöstö	881	198	970
Muu henkilöstö	1765	186	1880
YHTEENSÄ	12604	3021	13908

Työvoimavaje ja rekrytointitilanne

Koulutetun henkilöstön saatavuus hoitotehtäviin parani vuonna 2013. Vaikka sairaanhoitajien saatavuus parani selkeästi, oli lääkärien rekrytoinnissa edelleen haasteita. Sosiaalityöntekijöiden ja kotihoidon lähihoitajien saatavuus oli myös haasteellista, näiden henkilöstöryhmien saatavuus parani kuitenkin vuoden loppua kohden.

Työpaikkailmoituksia julkaistiin sähköisessä järjestelmässä yhteensä 1867 kappaletta, joissa oli yhteensä 2371 paikkaa haettavana. Lehti-ilmoituksia julkaistiin 90 kappaletta. Messu- ja rekrytointitapahtumiin osallistuttiin vuoden 2014 aikana 31 kertaa.

Oppisopimuskoulutuksen aloitti kolme opiskelijaryhmää. Vuoden aikana valmistui oppisopimuskoulutuksesta 70 lähihoitajaa, joista 60 jatkaa kaupungin palveluksessa.

Maahanmuuttajataustaisten sairaanhoitajien pätevöittämiskoulutuksesta valmistui 20 sairaanhoitajaa, joista 7 siirtyi kaupungin palvelukseen.

Taulukko 4: Työvoiman kokonaisvaje henkilöstöryhmittäin vuoden lopussa 2013

Osastot	**Työvoiman kokonaisvaje 31.12.2013** (sis. avoimet vakanssit ja hoitamattomat sijaisuudet)
Hallinnon osastot	
Henkilöstö- ja kehittämispalvelut	9,77 %
Talous- ja tukipalvelut	6,26 %
Tietohallinto- ja viestintäpalvelut	10,20 %
Perhe- ja sosiaalipalvelut • Terveys- ja päihdepalvelut • Sairaala-, kuntoutus- ja hoivapalvelut	
Lääkärit	8,48 %
Hammaslääkärit	7,33 %
Vaativat hoitoalan ammattitehtävät	4,76 %
Hoitoalan ammattitehtävät	5,66 %
Sosiaalityöntekijät (sis. erit.-,vast.- ja joht.stt)	3,34 %
Sosiaaliohjaajat	3,59 %
Muut sos.-/terv.huollon ammattitehtävät	8,05 %
Peruspalveluhenkilöstö	10,00 %
Muu henkilöstö	5,68 %

Osaamisen kehittäminen

Osaamisen kehittämisen painopisteenä oli ammatillisen täydennyskoulutuksen ohella erityisesti esimiestyön ja viraston strategian mukaisen asiakaslähtöisen työotteen vahvista-

minen. Koulutukset toteutettiin sekä omana työnä että yhteistyössä Oiva Akatemian kanssa. Oiva on koulutuspalveluja kaupunkikonsernille tarjoava Helsingin liikelaitos.

Työhyvinvointia tuettiin Muutoksen tuki -hankkeessa, jossa muutosvalmennusta saivat erityisesti ne työyhteisöt, joiden toiminta organisaatiouudistuksessa muuttui eniten. Hankkeessa vahvistettiin lähiesimiesten vertaistukea sekä uuden palvelukulttuurin rakentamista. Menetelminä olivat muun muassa muutospajat, valmennukset, sovittelukoulutukset ja mentorointi. Palvelumuotoilukoulutus sai suuren suosion ja sitä jatketaan edelleen.

Viraston keskeisten osaamisalueiden vahvistamiseksi tehtiin yhteistyötä lääkärikoulutuksen osalta HUS:n perusterveydenhuollon yksikön kanssa ja sosiaalityön koulutuksen osalta valmisteltiin uudenlaista Praksis-toimintaa yhteistyössä Helsingin yliopiston sosiaalityön oppiaineen kanssa samanaikaisesti kun valmisteltiin Soccan siirtoa HUS:n alaisuuteen vuoden 2014 alusta. Socca on pääkaupunkiseudun kuntien yhteinen sosiaalialan kehittämisen ja tutkimuksen organisaatio.

Hoitotyön tueksi palkattiin osa-aikainen hoitotyön johtamisen professori. Tutkimus- ja kehittämistoiminnan tueksi perustettiin tutkimus- ja kehittämisverkosto (TUKE). Sekä kehittämishankkeiden että tutkimuslupien myöntämiskäytännöt uusittiin. Tutkimuslupahakemuksia tuli 233. Tutkimuslupia myönnettiin 198 ja kielteisiä päätöksiä tehtiin 5.

Viraston henkilöstön kielitaidon vahvistamiseksi on järjestetty kielikoulutusta yhteistyössä ruotsinkielisen työväenopisto Arbiksen kanssa.

Kuvio 4: Sosiaali- ja terveysviraston koulutuspäivät/päätoiminen henkilöstö vuonna 2013

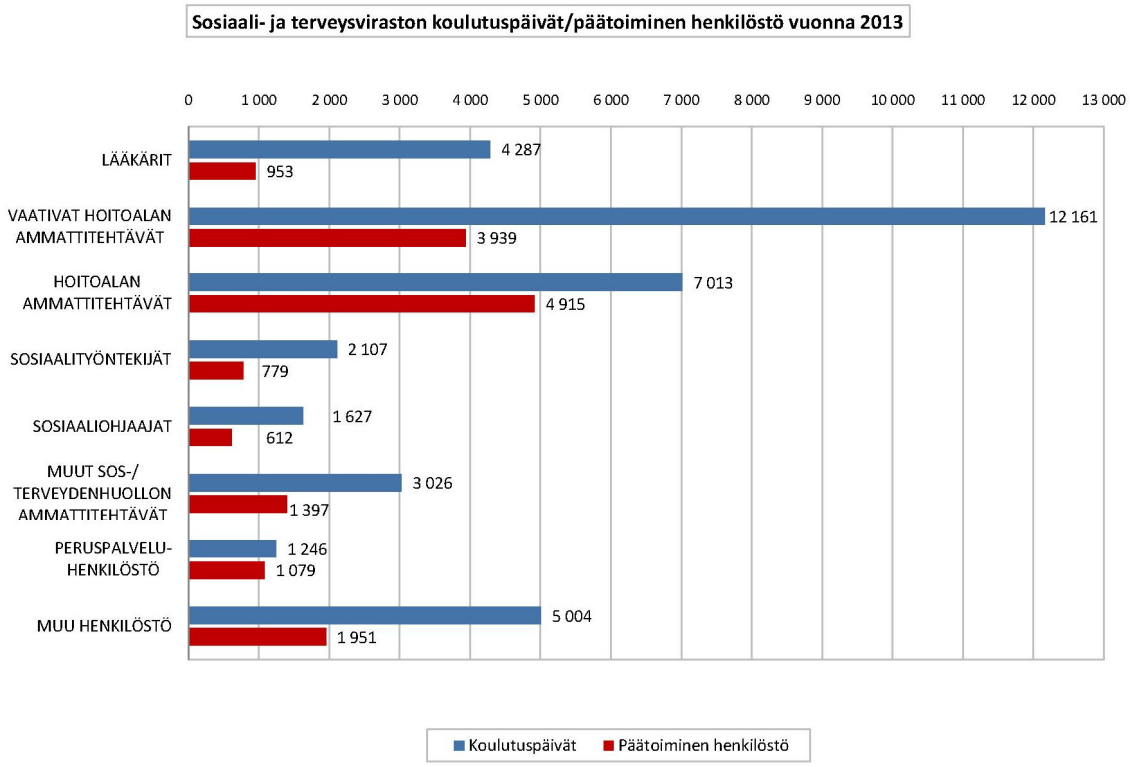

Tuloksia työterveyskyselystä ja fuusiotutkimuksesta

Työterveyskeskuksen työterveyskysely toteutettiin sosiaali- ja terveysvirastossa syksyllä 2013. Kyselyyn vastasi 60 prosenttia sosiaali- ja terveysviraston henkilöstöstä. Työterveyskyselyn tulosten mukaan henkilöstön koettu työkyky säilyi lähes samana kuin sosiaalivirastossa ja terveyskeskuksessa vuonna 2011 tehdyssä työterveyskyselyssä. Tulokset osoittivat myös, että sekä työntekijöiden keskinäinen että työntekijöiden ja esimiesten välinen sosiaalinen pääoma on hyvällä tasolla.

Samansuuntaisia tuloksia saatiin myös Helsingin yliopiston loppuvuodesta 2013 tekemästä henkilöstökyselystä. Kysely liittyy tutkimushankkeeseen ”Helsingin kaupungin sosiaali- ja terveystoimien fuusio henkilöstön kokemana”. Ensimmäinen tutkimushankkeeseen liittyvän kyselyn teki Aalto-yliopisto vuonna 2012.

Vastausten perusteella sosiaali- ja terveysviraston työyhteisöissä on muutoksen keskelläkin paljon voimavaroja. Työ koetaan innostavaksi, henkilöstö saa tukea sekä työtovereilta että esimiehiltä, asiakas- ja potilaskontaktit ovat myönteisiä ja työtovereihin sekä esimiehiin luotetaan. Vastausprosentti jäi alhaiseksi, kyselyyn vastasi alle 20 prosenttia henkilöstöstä.

7 Taloudellinen katsaus

Sosiaali- ja terveysvirasto

Sosiaali- ja terveysviraston menoihin oli talousarviossa vuodelle 2013 varattu 2 095,1 miljoonaa euroa. Kaupunginvaltuusto siirsi keväällä organisaatiomuutoksista johtuvista syistä 0,97 miljoonaa euroa muiden hallintokuntien käyttöön. Edellä mainitun muutoksen jälkeen sosiaali- ja terveysviraston käytettävissä oleva määräraha vuodelle 2013 oli 2 094,1 miljoonaa euroa.

Sosiaali- ja terveysviraston menot olivat 2 146,6 miljoonaa euroa, mikä ylitti käytettävissä olleet määrärahat 52,5 miljoonalla eurolla. Menolajeittain tarkasteltuna suurin ylitys oli avustuksissa, 36,2 miljoonaa euroa, ja suurin alitus oli rakennusten vuokrissa, 9,6 miljoonaa euroa.

Sosiaali- ja terveysviraston budjetti muodostuu neljästä talousarviokohdasta: sosiaali- ja terveyspalvelut, toimeentulotuki, työllisyyden hoitaminen ja Helsingin ja Uudenmaan sairaanhoitopiiri (HUS). Seuraavassa vuoden 2013 budjetin toteuma esitellään talousarviokohdittain.

Sosiaali- ja terveyspalvelut

Sosiaali- ja terveyspalvelujen menoihin oli varattu 1 432,7 miljoonaa euroa. Kaupunginvaltuusto siirsi 0,97 miljoonaa euroa sosiaali- ja terveyspalveluista muiden hallintokuntien käyttöön. Sosiaali- ja tervepalvelujen menot olivat 1 455,5 miljoonaa euroa, mikä ylitti käytettävissä olleet määrärahat 23,8 miljoonaa euroa. Kaupunginvaltuusto myönsi sosiaali- ja terveyspalveluille ylitysoikeutta 25 miljoonaa euroa.

Vuoden 2013 talousarviossa sosiaali- ja terveyspalvelujen tulomääräraha oli 184,1 miljoonaa euroa. Tulot olivat vain 166,5 miljoonaa euroa, joten ne alittuivat 17,6 miljoonaa euroa. Sosiaalitoimen maksut jäivät budjetoidusta 16 miljoonaa euroa.

Sosiaali- ja terveyspalvelujen osalta menojen ylitystä selittävät merkittävimmin työmarkkinatuki, vammaispalvelut, suun terveydenhuolto sekä psykiatria- ja päihdepalvelut. Hallinnon osastoilla syntyi toisaalta säästöä, mikä suurimmalta osilta selittyy vuokrien budjetoitua pienemmällä toteutumalla. Edellisten lisäksi kertaluonteisina erinä määrärahaylitystä aiheuttivat kuolinpesävarojen käyttö sekä kaupunkiyhteisen laskentajärjestelmän käyttöönotosta aiheutuneet luottotappiot, kun vuoden 2013 kirjanpitoon kirjautui kahden vuoden luottotappiot.

Toimeentulotuki

Toimeentulotukeen oli varattu 148,5 miljoonaa euroa. Vuoden 2013 menot olivat 168,8 miljoonaa euroa. Käytettävissä olleet määrärahat ylittyivät 20,3 miljoonaa euroa. Toimeentulotuelle myönnettiin ylitysoikeutta 21 miljoonaa euroa (kaupunginvaltuusto 11.12.2013). Toimeentulotuen tulomääräraha oli 72,9 miljoonaa euroa. Tuloja kertyi 14,9 euroa arvioitua enemmän.

Perustoimeentulotuen asiakastalouksien määrä kasvoi 2 236 taloudella vuoteen 2012 verrattuna.

Työllisyyden hoitaminen

Työllisyyden hoitamiseen oli talousarviossa varattu 6,1 miljoonaa euroa. Toteutuneet menot olivat 0,5 miljoonaa euroa talousarviota pienemmät. Talousarviossa työllisyyden hoitamisen tulot olivat 0,2 miljoonaa euroa. Tulot toteutuivat 0,1 miljoonaa euroa talousarviota pienempänä.

Helsingin ja Uudenmaan sairaanhoitopiiri

HUS:n 507,8 miljoonan euron määräraha ylittyi 8,8 miljoonaa euroa. Vuoden 2013 toteuma sisältää myös siirtoviivemaksut.

Taulukko 5: Sosiaali- ja terveysviraston osastokohtaiset käyttömenot ja -tulot 2013 (1 000 euroa)(sisältää sisäiset erät)

Osastot	**Menot 2013**	**Tulot 2014**
Henkilöstö- ja kehittämispalvelut	14 310	2 401
Talous- ja tukipalvelut	142 357	140 384
Tietohallinto- ja viestintäpalvelut	23 239	19 246
Perhe- ja sosiaalipalvelut	628 460	121 250
Terveys- ja päihdepalvelut	424 890	35 451
Sairaala-, kuntoutus- ja hoivapalvelut	565 563	87 971
Viraston johto	36 206	52 061
HUS	516 643	

Malmin päivystyssairaala merkittävin investointi

Sosiaali- ja terveysviraston merkittävin investointi vuoden 2013 aikana oli Malmin päivystyssairaalan rakentaminen. Rakentaminen ajoittuu vuosille 2011 - 2014. Hankkeen kokonaiskustannukset ovat 72 miljoonaa euroa. Uusi päivystyssairaala otetaan käyttöön syksyllä 2014.

Toinen merkittävä vuoden 2013 rakennushanke on ollut terveydenhuollon päätearkisto. Sen rakentaminen alkoi vuonna 2013. Hankkeen kokonaiskustannukset ovat 11,8 miljoonaa euroa. Uusi päätearkisto otetaan käyttöön kesällä 2014.

Sosiaali- ja terveysviraston tiloja irtisanottiin vuoden 2013 aikana 27 osoitteesta. Vuoden 2013 aikana poistui käytöstä 6 063 neliömetriä, näiden osalta säästö tuli 76 621 euroa. Valtaosa vuonna 2013 irtisanotuista tiloista poistuu käytöstä vasta vuonna 2014, koska irtisanomisajat ovat pitkiä.

Apotilta odotetaan paljon

Helsinki, Vantaa, Kauniainen, Kirkkonummi sekä Helsingin ja Uudenmaan sairaanhoitopiiri (HUS) valmistautuivat yhdessä uuden asiakas- ja potilastietojärjestelmäpalvelun hankintaan. Apotti-hankkeessa valmisteltiin hankintamenettelyn käynnistystä vuonna 2013. Helsingin asiantuntijoita konsultoitiin hankkeessa.

Kesäkuussa perustettiin Helsinki Apotti -hanke. Hankkeen tehtävä on johtaa ja koordinoida Apotti -hankkeen toteutus Helsingissä siten, että sekä toimintatapamuutos toteutuu ja että uusi tietojärjestelmäkokonaisuus saadaan käyttöön suunniteltuihin toimintoihin sosiaali- ja terveyspalveluissa.

Ympäristö osana toimintaa

Virastoon perustettiin ympäristötyöryhmä, joka vastaa viraston ympäristöjohtamisen suunnittelusta ja toteuttamisesta. Sen lisäksi sosiaali- ja terveysvirastossa on 173 ekotukihenkilöä. Virastoon laadittiin energiansäästön toimintasuunnitelma kaupungin strategiaohjelman mukaisesti. Vuodelle 2013 asetettiin 4 prosentin energiansäästötavoite verrattuna vuoden 2010 energiankulutukseen.

8 Helsinkiläisille tuotetut sosiaali- ja terveyspalvelut

Taulukko 6: Henkiläsille tuotetut sosiaali- ja terveysvpalvelut

Sosiaalipalvelut

Lapsiperheiden palvelut	**2012**	**2013**
Lapsiperheiden kotipalvelun asiakaskotitaloudet	1247	1355
Lastensuojelun kaikki vireillepanot	13 779	14704
Lastensuojeluilmoitukset	13 263	14194
Lastensuojelun asiakaslapset	10 773	11194
Sijoitetut lapset	2 280	2289
Huostaanotetut ja kiireellisesti sijoitetut lapset	1860	1937
Kiireellisesti sijoitetut lapset	478	565
Kiireelliset sijoituskerrat	600	680
Kasvatus- ja perheneuvonnan asiakkaita	2 451	2668
Vauvaperhetyön asiakkaita	282	303
Pari- ja perheterapian asiakkaita	1 100	1167
Adoptioneuvonnan asiakkaita	360	245
Vammaispalvelut		
Kehitysvammapalvelujen asiakkaita	1 923	1923
Kehitysvammahuollon asumispalvelupaikkoja	756	826
Kehitysvammahuollon asumispalvelujen asiakkaita	978	1047
Kehitysvammahuollon laitospalvelupaikkoja	233	167
Kehitysvammahuollon laitospalvelujen asiakkaita	319	288
Kehitysvammahuollon piirissä omaishoidon tukea saaneet	583	587
Vammaispalvelun asiakkaita	12 455	12518
Vammaisten asumispalvelupaikkoja	384	387
Vammaisten asumispalvelujen asiakkaita	380	402
Vammaisten palvelujen omaishoidon tukea saaneet	973	1000
Vammaispalvelulain mukaisia kuljetuspalvelujen asiakkaita	11 577	11557
Sosiaalihuoltolain mukaisia kuljetuspalvelujen asiakkaita	5 645	5534

Toimeentulotuen palvelut	**2012**	**2013**
Toimeentulotukea saaneita henkilöitä	61 588	65130
Toimeentulotukea saaneita kotitalouksia	42 480	44866

Päihdehuollon palvelut	**2012**	**2013**
Polikliinisen päihdehuollon asiakkaita	5 372	5120
• joista nuorisoasemien asiakkaita	1074	950
Päihdehuollon laitosten asiakkaita (oma toiminta ja ostopalvelut)	2 153	1972
Päihdehuollon asumispalvelupaikkoja	161	158
Päihdehuollon asumispalvelujen asiakkaita	334	334
Korvaushoidon asiakkaita (oma toiminta ja ostopalvelut)	664	701
Korvaushoitokäynnit	117 774	121464

Vanhusten palvelut	**2012**	**2013**
Vanhusten palveluasuntopaikkoja (omat)	1555	1599

Vanhusten palveluasuntopaikkoja (ostopalvelut	1182	1422
Vanhusten palveluasuntoja yhteensä	2737	3021
Palveluasuntoon vuoden aikana sijoitetut	519	580
Palveluasumisvuorokausia	992001	1087178
Vanhainkotipaikat (omat paikat)	1076	1056
Vanhainkotipaikat(ostopalvelut)	941	671
Vanhainkotiin vuoden aikana sijoitetut	537	477
Vanhainkotihoidon hoitopäiviä	749450	635579
Vanhuspalvelun päivätoiminnan asiakkaita	1967	2080
Päivätoiminnan käyntikertoja	66515	72284
Vanhuspalvelun palvelukeskusten asiakkaita	16394	14351
Palvelukeskusten asiakaskäyntikertoja	717 468	798583
Omaishoidon tuen asiakkaat (65 v +)	2155	2117
Omaishoidon hoitovuorokausia (65 v +)	593690	606848

Muut palvelut	**2012**	**2013**
Asumispalvelupaikkoja (omat ja ostopalvelut)	3 728	4037
Alle 65-vuotiaiden palveluasumispaikkoja	462	443
Mielenterveyskuntoutujien asumispalvelupaikkoja	1 582	1596
Työllisyyden hoidon työllistämät	134	131

Terveyspalvelut

Perusterveydenhuolto

Avosairaanhoito (käynnit)	**2012**	**2013**
Avosairaanhoidon lääkärin vastaanotto	445 214	470 232
Lääkärien hoitopuhelut ja sähköinen asiointi	215 867	261 119
Hoitajan vastaanotto	412 714	419 593
Hoitajan hoitopuhelut ja sähköinen asiointi	75 588	290 562
Terveyskeskuspäivystys (käynnit)		
Aikuisten terveyskeskuspäivystys	101 015	103 253
Lasten terveyskeskuspäivystys	23 745	22 905
Kotihoito (käynnit)		
Kotihoito (oma toiminta)	2 455 194	2 570 459
Kotihoito (ostopalvelut)	28 017	18 005
Suun terveydenhuolto (käynnit)		
Hammashoitokäynnit (oma toiminta)	370 666	404 223
Hammashoitokäynnit (ostopalvelut)	95 540	74 424
Muu perusterveydenhuolto (käynnit)		
Kouluterveydenhuolto	144 741	147 626
Opiskeluterveydenhuolto	60 231	64 066
Terveysneuvonta	294 156	359 469

Laitoshoito (hoitopäivät)	**2012**	**2013**
Akuuttihoito	255 575	240 065
Päivystyksen osastohoito	69 516	70 343
Kuntoutuksen osastohoito	45 054	55 360
Kotisairaala	28 977	28 830
Akuuttihoidon ostopalvelut	13 191	14 453

Somaattinen erikoissairaanhoito (käynnit)	**2012**	**2013**
Sisätautipäivystys	37 145	39 369

Sisätautien poliklinikat	48 405	46 624
Muut erikoisalojen poliklinikat	24 704	23 068

Psykiatria

Avohoito (käynnit)	**2012**	**2013**
Psykiatrian poliklinikat	130 993	147 637
Psykiatrian poliklinikan hoitopuhelut	37 481	45 351
Psykiatrian päivystyspoliklinikka	8 263	8 266
Päiväsairaala	14 350	13 868
Avohoito (avohoitopäivät)		
Psykiatrian asumiskuntoutus	44 553	48 714
Psykiatrian perhehoito	21 009	19 504
Laitoshoito (hoitopäivät)		
Psykiatrian vuodeosastohoito	49 660	49 428
Psykiatrian päivystyksen vuodeosastohoito	1 143	1 245
Kuntoutuspsykiatrian vuodeosastohoito	43 432	44 403
HUS –kuntayhtymä		
DRG-tuotteet	208 776	217 873
Käynnit	482 928	500 850